

Анкета о радној снази, I квартал 2019.

У првом кварталу 2019. године број запослених износио је 2 810 500, а број незапослених 387 100. Стопа запослености популације старости 15 и више година била је 47,4% а стопа незапослености 12,1%.

Граф. 1. Кретање стопе запослености/незапослености становништва старости 15 и више год., 2014–2019. (%)

Стопа активности становништва старог 15 и више година износила је 53,9%, при чему је стопа активности код мушкараца 61,4%, а код жена 46,8%. Највећу стопу активности у овом периоду имали су Београдски регион (55,8%) и Регион Шумадије и Западне Србије (54,7%). Најнижа стопа активности забележена је у Региону Јужне и Источне Србије (52,0%), док је нешто виша стопа активности забележена у Региону Војводине (52,8%).

Стопа запослености становништва старости 15 и више година износила је 47,4%, и то мушког становништва 54,0%, а женског 41,2%. Београдски регион бележи највећу стопу запослености (50,3%), а непосредно га прате Регион Војводине и Регион Шумадије и Западне Србије (47,4% и 47,1% респективно), док Регион Јужне и Источне Србије бележи најмању вредност (44,3%).

Стопа неформалне запослености, на нивоу свих делатности, износила је 17,1%. Стопа неформалне запослености у делатности пољопривреде¹ износила је 56,8%, док је у делатностима ван пољопривреде ова стопа имала вредност од 8,0%.

Стопа незапослености становништва старости 15 и више година износила је 12,1%, и код мушкараца и код жена. Посматрано на нивоу региона, ова стопа имала је најмању вредност у Београдском региону (10,0%), а затим следе Регион Војводине (10,3%) и Регион Шумадије и Западне Србије (13,8%). Највећа стопа незапослености забележена је у Региону Јужне и Источне Србије (14,8%).

¹ Цео сектор делатности Пољопривреда, шумарство и рибарство и део сектора Делатност домаћинства која производе робу и услуге који се односи на пољопривредне активности.

Поређење са истим кварталом прошле године

У односу на први квартал 2018. године, контингент радне снаге повећан је за 40 700 лица. Број запослених већи је за 122 300, а број незапослених мањи за 81 600. Стопа запослености је порасла за 2,3 процентна поена (п. п.), а стопа незапослености је смањена за 2,7 п. п.

У оквиру укупне запослености дошло је до пада неформалне запослености (за 18 100) и раста формалне запослености (за 140 300). Стопа неформалне запослености смањена је за 1,5 п. п. и износи 17,1%.

Раст формалне запослености најдоминантнији је у секторима делатности Пољопривреда, шумарство и рибарство, Прерађивачка индустрија, Грађевинарство и Трговина на велико и мало и поправка моторних возила, при чему је раст запослености у наведеним секторима делатности, изузев пољопривреде, у складу са растом регистроване запослености, према евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО). Треба имати у виду да, за разлику од Анкете, ЦРОСО бележи доста умеренији раст запослености у наведеном периоду. До разлике долази, између осталог², због дефиниције формалне запослености из Анкете, која подразумева постојање писменог или усменог уговора о раду између послодавца и запосленог, без обзира на то да ли запослени остварује право на социјално осигурање. Према „строгој“ дефиницији формалне запослености из Анкете, која поред уговора о раду подразумева и обавезно социјално осигурање запосленог, и самим тим боље одговара дефиницији регистроване запослености из ЦРОСО, број формално запослених је у првом кварталу 2019. године износио 2 181 300, што је за 147 200 мање (првенствено у пољопривредним делатностима) од броја формално запослених лица према стандардној дефиницији формалне запослености у Анкети.

Поређењем резултата Анкете из првог квартала 2018. и првог квартала 2019. године, намеће се закључак да су у наведеном периоду до запослења углавном дошле жене, имајући у виду да је број запослених жена већи за 94 000, док је број запослених мушкараца већи за „само“ 28 300. Услед таквог тренда, судећи по достигнутом односу стопа запослености/активности код мушкараца и жена, положај жена на тржишту рада у првом кварталу 2019. знатно је бољи него у претходном периоду.

Највећи апсолутни раст, изражен бројем запослених, забележен је у Региону Војводине (38 500) и Београдском региону (35 300), док је највеће релативно повећање запослености, посматрано кроз промену стопе запослености, регистровано у Региону Јужне и Источне Србије, где је стопа запослености, упркос повећању за 2,8 п. п, са достигнутом вредношћу од 44,3% и даље знатно нижа него у осталим регионима.

Раст запослености је најизраженији у популацији са високим нивоом образовања и у старосној категорији 55–64 године.

Стопа дугорочне незапослености је смањена (за 1,7 п. п.) и износи 7,1%.

Код популације младих, узраста 15–24 године, није дошло до значајних промена у броју запослених у односу на први квартал 2018. године. Истовремено, смањена је укупна популација младих, као и број незапослених лица. Услед наведених промена, стопа незапослености је за 3,9 п. п. нижа у односу на исти период прошле године, и износи 30,7%.

Тзв. НЕЕТ стопа, која представља удео младих (15–24) који нити раде нити су у процесу образовања у укупној популацији младих, износила је 14,7% и, у односу на исти период прошле године, смањена је за 2,5 п. п.

² Истраживање о регистрованој запослености, за разлику од Анкете, не обухвата пољопривреднике старије од 65 година, нити пензионере који додатно раде по уговору о делу (јер они у ЦРОСО имају статус пензионера а у Анкети статус формално запосленог лица), као ни лица која путем интернета, од куће, обављају посао за стране компаније. Поред тога, Истраживањем о регистрованој запослености обухваћени су они који су регистровани као запослени у ЦРОСО претпоследњег дана у месецу, када се преузима пресек стања из ЦРОСО, док су Анкетом, која се спроводи континуирано, обухваћена и лица која су била краткорочно запослена, било када у току недеље/месеца/квартала.

Поређење са претходним кварталом

У односу на четврти квартал 2018. године, запосленост је смањена за 6 900, при чему је број неформално запослених опао за 27 200, а број формално запослених порастао за 20 300. Без запослења су највише остала лица са нижим и средњим нивоом образовања, док је у категорији високо образованих лица дошло до раста запослености у посматраном периоду. Стопа запослености мања је за 0,1 п. п.

Незапосленост је смањена за 29 400, а неактивност повећана за 28 400.

Док је код мушкараца дошло до смањења запослености у корист неактивности, код жена је смањена незапосленост, и то у корист запослености, што је резултирало изједначавањем стопе незапослености код мушкараца и жена (12,1%).

Сличан тренд смањења запослености и незапослености у корист неактивности, који је забележен на нивоу целе популације, захватио је и младе узраста 15–24 године, код којих су стопе запослености и незапослености смањене за 1,7 и 1,3 п. п. респективно, уз повећање стопе неактивности за 3,0 п. п.

Процент младих лица старости између 18 и 24 године који су у најбољем случају завршили основну школу и нису наставили даље школовање (у последње четири седмице нису били на школовању или обуци) смањен је у односу на претходни период и износи 7,3%.

Табела 1. Основни показатељи кретања на тржишту рада, I квартал 2019.

	I квартал 2019	Промене у односу на претходни квартал		Промене у односу на исти квартал претходне године	
	(у хиљ.)	(у хиљ.)	%	(у хиљ.)	%
Популација старости 15+	5934,9	-7,9	-0,1	-32,2	-0,5
Активно становништво	3197,7	-36,3	-1,1	40,7	1,3
Запослени	2810,5	-6,9	-0,2	122,3	4,5
Формално запослени	2328,5	20,3	0,9	140,3	6,4
Неформално запослени	482,0	-27,2	-5,3	-18,1	-3,6
Незапослени	387,1	-29,4	-7,1	-81,6	-17,4
Неактивно становништво	2737,3	28,4	1,0	-72,9	-2,6
	%		(п. п.)		
Стопа активности	53,9		-0,5		1,0
Стопа запослености	47,4		-0,1		2,3
Стопа неформалне запослености	17,1		-0,9		-1,5
Стопа незапослености	12,1		-0,8		-2,7
Стопа неактивности	46,1		0,5		-1,0

Анкета је у првом кварталу 2019. године спроведена на узорку од 15 875 домаћинства, од чега је анкетирано 12 134 домаћинства, односно 32 253 лица старости 15 и више година.

Детаљнији подаци могу се наћи у табелама које су део саопштења из Анкете о радној снази за I квартал 2019. (PC10), на адреси: <http://publikacije.stat.gov.rs/G2018/XIs/G20191043.xlsx>.

Методолошка објашњења

Анкета о радној снази представља најобухватнији и једини међународно упоредиви инструмент за праћење кретања на тржишту рада, којим се региструју демографске и социоекономске карактеристике становништва старијег од 15 година.

Главни циљ Анкете је оцењивање обима радне снаге, тј. запосленог и незапосленог становништва, при чему се под запосленошћу подразумева рад и у формалном и у неформалном сектору.

Поред тога, ово истраживање бави се карактеристикама запослености (професионалним статусом запослених лица, њиховом делатношћу, занимањем, правима која остварују на послу) и незапослености (стеченим образовањем, дужином тражења посла, претходним радним искуством), као и карактеристикама неактивног становништва – образовањем, старошћу, извором прихода и спремношћу да се укључи на тржиште рада.

Активно становништво (радну снагу) чине сва запослена и незапослена лица стара 15 и више година.

Стопа активности (учешћа радне снаге) представља удео активног становништва у укупном становништву старом 15 и више година.

Лица која су најмање један сат у посматраној седмици обављала неки плаћени посао (у новцу или натура), као и лица која су имала запослење, али која су у тој седмици била одсутна са посла (уз гаранцију повратка), сматрају се запосленим лицима.

Стопа запослености представља удео запослених у укупном становништву старом 15 и више година.

Неформалном запосленошћу сматра се рад у нерегистрованим предузећима, рад у регистрованим предузећима без уговора о раду, као и рад помажућих чланова домаћинства.

Стопа неформалне запослености представља удео неформално запослених у укупној запослености.

Незапослена лица су она лица која нису обављала ниједан плаћени посао у посматраној седмици, активно су тражила посао током четири седмице које су претходиле посматраној седмици и у могућности су да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа незапослености представља удео незапослених у радној снази (запослени и незапослени) старости 15 и више година.

Стопа дугорочне незапослености представља удео лица незапослених дуже од годину дана у радној снази (запослени и незапослени) старости 15 и више година.

Стопа NEET подразумева учешће лица старости 15–24 године која нису запослена, нису на школовању, нити су на обуци у укупној популацији тог узраста.

Неактивно становништво чине сва лица стара 15 и више година која нису сврстана у запослено или незапослено становништво. У неактивна лица спадају студенти, пензионери, лица која обављају кућне послове, као и остала лица која у посматраној седмици нису обављала ниједан плаћени посао, нису активно тражила посао или нису била у могућности да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа неактивности представља удео неактивног становништва у укупном становништву старом 15 и више година.

За детаљнији опис Анкете и свих дефиниција у вези са радном снагом видети методологију Анкете о радној снази на: www.stat.gov.rs.

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Контакт: ars@stat.gov.rs, тел.: 011 2412 922, локал 372

Издаје и штампа: Републички завод за статистику, 11 050 Београд, Милана Ракића 5

Телефон: 011 2412 922 (центра) • Телефакс: 011 2411-260 • www.stat.gov.rs

Одговара: др Миладин Ковачевић, директор

Тираж: 20 • Периодика излажења: квартална